

Forrai Márton
TÜZEK és TÚLVILÁGOK

novelláskötet

Tüzek és Túlvilágok

Írta: Forrai Márton

A könyvet kiadja a HELMA Kiadó.

Cím: 8630 Balatonboglár Szabadság u. 75.

Telefon: +36 30 499-34-77

E-mail cím: info@alkosoft.hu

Webcím: www.helma.hu

A kiadásért felel a HELMA Kiadó ügyvezetője, Dvariecki Bálint

Kiadás éve: 2022.

ISBN: 978-615-6424-99-0

A borító a szerző munkája.

Copyright © Forrai Márton, 2022

Minden jog fenntartva. A könyv bármely részletének közléséhez a kiadó előzetes hozzájárulása szükséges.

A kötetből hangoskönyv is készült.

Tartalomjegyzék

Felmentés	4
Párbajhős	7
A munka törvénye	10
Az új szomszédok	17
Karcsi és a kobold	26
A hamuvá lett férfi	32
Farkasvirág	42
Vakudvar – Dráma négy színben	64
Fülszöveg és a szerzőről.....	68

Felmentés

Félhangos sustorgás futott végig a terem gyér számú hallgatóságán, ahogy a vádlott, egy fiatal nő belépett. Néhányan önkéntelenül mutogatni kezdtek rá, elvégre mindössze az ügyvédje és a pszichiátere kísérte, ráadásul meg sem volt bilincselve. Figyelmük tárgya észlelte a felháborodást a szemükben, de nem törődött vele; tudta, hogy veszélyesnek ítélték. Gyilkolni akart, még akkor is, ha nem járt sikerrel. Áldozata hosszú percekig lebegett élet és halál közt, majd napokat töltött kómában, végül csodával határos módon maradt életben. Számított rá tehát, hogy a világ nem öleli keblére, és nem érzett megbánást.

– Ahogy megbeszéltük. Minden rendben lesz – nyugtatta hivatalból kirendelt védője, miután leült mellé egy kényelmetlen faszékre. A pszichiáter vállon veregette, majd eltűnt a megfigyelők közt valahol az első sorokban.

„Miért akarnak megnyugtatni?“, találgatta a vádlott. Vajon a körülményekhez képest tényleg nincs miért aggódnia? Valószínűleg hazudnak, mint mindenki. A remény átverés, gondolta, éppen ezért tette, amit tett.

– Kérem a vádlottat, álljon fel – rendelkezett a teremszolga. A nő ügyetlen mozdulatokkal tolt el maga alól a széket. Összeszorította a száját, nagyokat nyelt.

– Asszonyom, a vád önnel szemben nagyon súlyos – nézett rá előreszegezett homlokkal szemüvege alól a bíró. – Megpróbálta kioltani a saját életét, ami államunk törvényei szerint halálos ítéletet is vonhat maga után. Minek vallja magát?

A nő kezét tördelve pillantott az ügyvédjére, majd megfordult, tekintetével a lélekgyógyászt keresve. Amikor megtalálta, az elmosolyodott, ám a szemei komolyak maradtak.

– Nos?

- Bűnösnek – felelte a nő, aztán megköszörülte a torkát, és valamivel hangosabban megismételte: – Bűnösnek.
- Azért ne legyen olyan büszke magára – korholta a bíró az orra alatt, amire a széksorok felől szórványos nevetgélés felelt.
- Ebben az esetben kihirdetem az ítéletet – hangzott a folytatás. – Előtte fekszik az ön pszichiátriai elemzése, valamint az a biztonságos terminál, amin az állam lakosai szavazhattak a büntetés mértékéről. Ismerem az előéletét, ezért enyhítő körülményként veszem tekintetbe, hogy a gyilkosság idején alkohol és gyógyszerek befolyásoltsága alatt állt. Azonban tettének társadalmi és gazdasági következményei alól így sem adhatok feloldozást. Ha az édesanyját aggodalma nem vezérli a lakásához, ahol nem találja meg a fürdőkádban öntudatlanul a víz alá süllyedve, a szenvedés, amit rájuk mért végig gyűrűzik a családján, a barátain, valamint tágabb közösségünkön.
- Ámen – vetett keresztet az egyik megfigyelő.
- Szeretlek, kicsim – replikázott a nő anyja, akire az nem akart és nem is tudott volna ránézni. Nincsenek barátaim, szeretne volna inkább bekiabálni, de inkább tartotta magát védője tanácsaihoz és leszegett állal figyelt.
- A jó hír az, hogy polgártársai megbocsátóbbnak bizonyultak nálam. A bűnösség elismerése esetén enyhébb ítéletet szavaztak meg önnek, mintha ártatlannak vallja magát. A büntetést mégis én rovom ki, a rendelkezésemre álló keretek szerint.
- Kérem... leülhete006B? – kérdezte a vádlott, mert úgy érezte, elfogyott körülötte a levegő.
- Tessék – tett beleegyező kézmozdulatot sorsának ura. Nem volt más mellette, ezért az ügyvédje karjába kapaszkodott.
- Mivel olyan erős elhatározással próbálta saját magát elpusztítani, a testét klinikai megsemmisítésre, majd feldolgozásra ítélem – szólt a bíró, mire a nő először elmosolyodott, majd kitörtek belőle a könnyek. A ráolvasás folytatódott:
- A lelkéről viszont nem mondunk le. Digitalizálás után a trezorba kerül, ahol a rehabilitációs szimuláció őrzi tovább a lenyomatát. Itt minden napot hasonlóan megtévedt társaival tölt majd, míg be nem látja, hogy az élete érték, és ezt önnek nincs joga felülbírálni.
- De mégis... mégis meddig? – kapaszkodott a székébe a nő.
- Hogy-hogy meddig? – ingatta a fejét a bíró, mint aki nem érti a kérdést. – Ha megtalálja az egyensúlyát, úgysem akar kitörlődni. Ha meg nem – széttárta a karját, majd kalapácsával az asztalra csapott, berekesztve a tárgyalást. A nő szóra nyitotta a száját, ám a védője észrevette, és gyorsan magához vonta.
- Ne csináljon jelenetet, ennél sokkal rosszabb is történhetett volna.

- Rosszabb... ennél? – zokogott az elítélt, belemarkolva a másik öltönyébe. – Örök élet... ezt nem tehetik...
- Vigyázzon, még megváltoztathatja az ítéletet.
- Talán valami gond van? – fordult vissza a bíró a pulpitustól vezető kijárattól. A nő ráemelte vöröslő tekintetét, majd térdre borult, és az eszméletvesztés határán zokogta:
- Nem, köszönöm... nagyon köszönöm!

Párbajhős

Csörömpölés ricsaja hallatszott az alsó szintről, aztán apám kiabálni kezdett. Felemás Sam, a kovboj lehajtott fejjel, szájában az elmaradhatatlan cigarettacsikkal andalgott be szobám nyitott ajtaján. Annyira laza volt, hogy néha attól tartottam, elhagyja valamelyik testrészét, mint valami rosszul összevarrt rongybaba. Felém sandított azzal az alamuszi nézésével, amit galibák keveréséhez szokott fenntartani, aztán megbökte szakadtas kalapja karimáját.

– Helló, öcskös – mormolta, ezzel nagyjából kimerítve egész heti szókincsét.

Sam tenyérbemászóan leereszkedő tudott lenni, csak mert állítólag megvadult indiánoktól a törvény őreiig sikerrel mentette ki a bőrét megannyiszor. *Bú-hú!* Mire én leszek tele vágásokkal meg borotvával, kitalálok annyi kalandot, hogy győzzék végighallgatni. Néhány talán még tényleg meg is esik velem.

– Mondtam már, hogy ne hívj így! – csattantam fel szándékom szerint visszafogottan, pedig legszívesebben csörgőkígyót rejtettem volna a csizmájába. A kígyót az állatkertből terveztem beszerezni, még ma sem tudom, hogyan.

Mosdatlan barátom, mint akinek a fülzsír eldugaszolta a hallójáratát, rám se bagózva sodorta a földre színes ceruzáim javát, miközben letelepedett az ablak beugró négyzetében. Igaz ugyan, hogy még sosem láttam meggyújtva azt a hamutálszőkevény dekket, amit évek óta szopogatott, de azért röffenhetett volna valami bocsánatfélét a rendetlenségért, az udvariatlanságért, no meg hívatlan, koszos jelenléteért a szentélyemben. Ehelyett elvagyódva meredt a csendesedő napfényben sütkérező udvarra, mint aki titokban költeményt szaval.

Tekintetem menthetetlenül az övéről lógó, rubintberakásos markolatú hatlövetű revolverre tévedt, elvégre más érdekeset úgyse találtam rajta. Biztosan meglovasította valakitől ezt a

remekbeszabott stukkert. Mióta ismertem, egyetlen egyszer tartottam a kezemben, amikor célzógyakorlatot tartottunk a kert végében az üres sörösüvegeken. Elhibáztam őket, ha ezt muszáj tudni.

– Nincs kedved löni? – kérdeztem. Épp csak annyi időre vette ki a csikket sárga fogazatú pofázmányából, míg valami köpésfélét imitált a padlóra, majd megrázta azt a hülye fejét. Ez már tényleg több volt a soknál.

– Mi van, rád ijesztettek a szomszédok? – kiáltottam rá. – Azt hiszed, büntetlenül rongálhatsz idebent, aztán úgy tehetsz, mintha...- kerestem a jó szót – *mintapolgár* lennél? Fogadjunk, hogy most is a tehénlopáson jár az a lábvíznyi eszed!

Nem jutott időm büszkének lenni erre a remek sértésre, mert mintegy kirohanásomra válaszul az alsó szinten ajtó csapódott, majd anyát kiáltását hallottam. Felemás Sam erre nagy kegyesen megszólított. Talán még sóhajtott is előtte.

– Te mondtad, öcskös, hogy a házban nem gyűjthatok rá. Pedig a legjobb történetek füsttel kezdődnek. Mint az, amiben a vadak felgyűjtották a védekező telepések szekérsáncait...

– Ezerszer hallottam már ezt a mesét – legyintettem bosszúsan. Legalább valami újat talált volna ki, ha már elszívta előlem a drága levegőt.

Kovboj barátomat meglephette a reakcióm, mert szúrósan villantotta rám jobb oldali, kék szemét. A bal oldali zöldnek pillantásait a haragosainak tartogatta, de felőlem aztán kaphattam volna abból is, nem érdekelt. Kirántottam a nyilvánvalóan amúgy is eltulajdonított revolvert az övéből, azzal kivágódtam a szobából.

A lépcső alján anya állta el az utam, amint jókora bőröndöt rángatott maga után. Először észre sem vett, apa kiabált utána a nappaliból. Dühös hangja keresztülsüvöltött rajtam. Eltaláltak, megmerevedtem. Anya könnyezve ölelt magához, pedig épp a szívemhez akartam kapni a kezem, mintha haldokolnék. Aztán bármennyire is azt akartam, hogy játékból felélesszen, kisietett a házból.

– Visszajövök érted – ígérte az ajtóból, mire apa hangja újabbakat dördült felé.

Dülöngélve araszoltam utána, azzal leroskadtam a tornácra. Anya épp beülni készült egy öltönyös fickó kocsijába, akinek nyálas eleganciája egyenes ellentéte volt az útonálló Sam lezserségének. Végigtapogattam a mellkasom, kerestem a sérülés nyomait. Utána ahelyett, hogy szóltam volna valamit, tiltakoztam, vagy bármi, felálltam a tornácra, és otthagytam a nyamvadt naplementét, meg az öltönyös ficsúrt a flancos kocsijával, benne anyámmal. Visszaúton a szobámba felszedtem a pisztolyt a földről.

Felemás Sam persze felszívódott. Az ablakba ültem, ahonnan nemrég leverte a ceruzáimat, tenyerembe belesimult a revolver díszes markolata. Barátomat a kertkapuban vettem észre,

ahogy ló híján gyalogosan indult a városba vezető földútnak. Szomorkásan biccentett felém egy utolsót, mintha tudta volna, amit akkor én még nem tudtam: hogy többé nem álmodom őt életre.

A munka törvénye

Az első fehérgalléros hétfő reggel fél nyolc körül tűnt fel az üzemben, jó órányival az ásítózős reggeli műszak indulását követően. Férfi lehetett, legalábbis rövid, szabályosra nyírt haja és élére vasalt szürke nadrágja erre engedett következtetni. Semmitmondó ábrázat bújt meg szögletes szemüvege mögött, de hogy mennyire, az addig fel sem tűnt a sorok mellett robotoló munkásoknak, míg nem csatlakozott hozzá még néhány hasonszőrű kollégája. Ilyenformán az új központból kivezényelt csoportosulást a régiek arctalannak is hívhatták volna, de ehelyett *kravatáknak* nevezték el őket a fehér ingjükön fekvő nyakkendőkre utalva, ami élesen elütött az ő bundának becézett sötétké, vastag munkaruhájuktól.

Lehetett számítani persze néhány változásra, miután az üzemet a közelmúltban felvásárolta egy az idegen nevű nagy cégcsoport, de a kravaták viselkedését sehová sem tudták tenni a régiek. Egész nap csak lődörögtek a jegyzetfüzetükkel, a fejüket vakarták, a kantinban egymás közt sustorogtak, ha meg valaki az őskollektívából a közelükbe keveredett, rögtön elhallgattak. Az öreg Oskart egy alkalommal annyira felidegesítették a vállá fölött vizslató szempárok, hogy kiabálva kergette szét megfigyelőit; másnap az öltözőszekrényében talált levél szerint írásbeli megrovásban részesült. Hogy ki által, az a lap alját csúfitó macskakaparásból nem derült ki. No de ezt is megtudták a dolgozók hamar.

Az új gyárigazgató megszólalásig úgy festett, mint a nyakkendősök egyre duzzadó serege; mindössze magasságban maradt el némileg tőlük, amit sötét zakós eleganciájával igyekezett ellensúlyozni. Oblek, vagyis Öltöny úr, szinte kizárólag csinovnyikjainak gyűrűjében közlekedett, mintha a védelmükre szorult volna – pedig egyik irányba se lógott ki közülük annyira, hogy kárt lehetett volna benne tenni. Annyi hátránya azonban származott a bundásoknak ebből a gyakorlatból, hogy egyre elégedetlenebb morgolódásuk visszapattant a

testőrségről, mielőtt eljuthatott volna a fölébük helyezett vezető fülébe. Morgolódni márpedig egyre több indokuk lett.

Amíg Franzt, Zuzanát, Kubanovkát meg a többieket kiszolgált, télen hűtő, nyáron fűtő Karosa autóbusz hordta községhatártól a műszakig, a kravaták saját autói fényesen csillogva sorakoztak az addig dohányzónak használt parkolóban. A cigarettázók nem sokra rá hátra, a szeméttárolók mellé szorultak, ráadásul füstölgés előtt rendre ki kellett blokkolniuk műszakjukat szüneteltetendő, ami addig a kutyát se érdekelt.

Oblek a gépek fölötti szinten alakította ki az irodáját. Ezután legfeljebb olyankor állt fel az íróasztala mellől, amikor értekezletet tartott, amire hetente többször is sor került. Egy péntek délután ázsiai építőmunkások jöttek, talán Kínából, ami cseppet sem esett közel Budvarhoz. Nyelvi akadályok ide vagy oda, mire a bundások megkérdezhették volna őket jövetelük céljáról, már le is bontották az igazgatói iroda körüli téglafalat, hogy átlátszó üveget rakjanak a helyére. A rákövetkező hétfőre egy árva szem sitt vagy rizsszem sem maradt utánuk.

Hogy az átalakításra mi szükség volt, csak a gondolkodásra legképtelenebb elmékben hagyott kérdést: a kravaták száma eddigre annyira megnövekedett, hogy lehetetlenség lett volna őket folyton a gépek közt keringetni kutatómunkát színelve. Helyet kaptak hát Oblek irodája mögött, aki innentől kezdve minden szinten szemmel tarthatta alattvalóit. A buszon, mint eddig, ugyanúgy elfért a nagydarab Franz, aki a munkások felügyeletéért felelt, a férje halála óta hallgatag Zuzana, az öreg Oskar, a szép Kubanovka meg a többiek, ám a parkolóban sorakozó autók száma oly mértékben gyarapodott, hogy nevezett alattvalókból letagadhatatlanul a kétkezi dolgozók lettek kevesebben.

Nagyjából eddigre érkezett el a karácsonyi jutalmazás ideje.

Ridegen zötykölődött a Karosa az üzem felé. Lötyögő illeszkedései mentén bekéredzkedett a téli zimankó, hogy ahol szabad bőrfelületet talált, oda csípjen. A kezeket bélelt kesztyű védte, amit még tavaly ilyenkor ajándékozott utasainak a gyár, némileg persze önös érdektől vezérelten; óvni kellett az ujjak ügyességét, mert a gépek okozta baleset sokba lett volna a tulajdonosoknak. Az arcok pírjáért az izgatottság legalább annyira felelőssé volt tehető, mint a mínuszok: a bundások idén sem görnyedtek kevesebbet a sorok fölött, mint azelőtt, amikor is a hol szerényebb, hol busásabb mértékű nyereségből minden karácsonykor jutott valamennyi a kényelmükre.

A néhány éve beszerzett új préselő például olyan csendesen működött, hogy Oskar, aki mögötte gyűjtötte a lezárt konzerveket, kénytelen-kelletlen felfigyelt az őt addig észrevétlenül kínzó fülzúgásra. Új szalagot is vételeztek utána, mert a régi nem szolgálta ki hatékonyan a prést, a konzervek pedig meglepően jól fogytak, amióta az emberek többsége otthonról, számítógépe

mögül végzett valamiféle szelleminek titulált munkát. A gyorsított szalag mellett sűrűbben gyülekeztek a dolgozók, mint korábban – ragasztották a címkéket, pótolták a festékanyagot, örültek, hogy munkájuk valakinek, valahol elúzi az éhségét. Meg aztán a kesztyű is szép, hasított bőrből készült, aminek fehér bélése elegánsan rejtőzött csuklómagasságban.

A busz jókora fékezésre kényszerült, ahogy befordult a parkolóba. Hasonszórú jármű foglalta el szokásos helyét, amit bizonyára a másik sofőr vezetett ide. De vajon mivégre?

– Mindenki jól van? – szólt hátra Karel, a vezető zúgolódó utasainak, amint lerázta magáról az értetlenséggel vegyes sokkot. Az ijedelmén túl nem esett baja senkinek.

A blokkoló gyors ütemben kattant, ahogy a reggeli műszakosok sorra nyomultak az üzembe. Odabent, a gépsor mellett kisebb csoport gyülekezett – a délutánosok értetlenül meredtek váltótársaikra, és fordítva. Ötletek cseréltek gazdát, amelyek közül egyik éppolyan jó lehetett, mint a másik. Odafönt, az üvegkalitkák mellett kinyílt az igazgatói iroda ajtaja, majd Oblek jelent meg hívei körében, hogy érkezése óta talán először szólítsa meg közvetlenül a lentieket.

– Tisztelt kollégák, a Budvar Konzervipari Vállalat alkalmazottai! – hangja az ünnepélyes szavak ellenére szigorúan csengett. – Mint azt tudják, az üzem birtokosa idén március óta az angol BestFoods Company, amit az észak-amerikai Global Consumption Limited birtokol.

– Ez miről beszél? – súgta a szótlán Zuzana Kubanovkának, de barátnője egy püsszenéssel elhallgattatta. A továbbiakban a nő hallgatag maradt.

– Talán arról is hallhattak, hogy a Global Consumption részvényárfolyama mostanában nem nevezhető éppen szárnyalónak. Ugyan korai lenne kijelenteni, hogy a húsiparnak befellegzett, de az általunk forgalmazott kézműves termékek, mint amit ez az üzem is készít, határhaszna rendkívül alacsony. Hogy ez mit jelent önökre nézve, azt a helyettesem mindjárt elmagyarázza. Az egyik kravátája elébe lépett Obleknek, és vékony hangon beszélni kezdett. Ahogy a számok és sajnálkozás sallangja mögül előkerült a lényeg, a gyártósoron hidegebb lett a levegő, mint odakint a földeken. Bár erre senki sem adott nekik engedélyt, legtöbben a dohányzóban gyűltek össze, majd a keservesen lassan húzódó munkaidő végén a Karosa egyenesen a fogadóig vitte a bundásokat. Mérgük eddigre a csontjaikba itta magát, testük akaratának engedelmeskedve mozgott. Bár Karelnek, a sofőrnek nemigen illett volna visszaülnie a volán mögé, lába határozottan feszült meg a gázpedálon, ahogy visszavezetett az üzemhez.

A jármű várakozó éjszakai ragadozóként állt meg a parkolóval szemben. Fáradt reflektorai megcsillantak a kraváták kocsijain, amik a kései óra ellenére mind a helyükön görnyedeztek. December vége felé a legtöbben a családjuk körébe vágytak, ám a kraváták az utóbbi hetekben olyan idegesen zizegtek terráriumukban, hogy az üveg majd' belerepedt, és nappal valami év végi zárást emlegettek a dohányzó sarkában pizsmogva. Az öreg Oskar amilyen mélyen

megvetette őket, olyan szakértővé vált az üzelveikben. Folyton a könyveit bújta, még a munkába ingázás közben is, és várható mód az eképp felhalmozódó tudománynak az élet előbb-utóbb kijelölte praktikus hasznát.

– Csak semmi aggodalmaskodás, elvégre nem az üzemet zárják be – nyugtatgatta Oskar a többieket. – Azt számolgatják ilyenkor, mennyi pénzt hoztunk nekik a konyhára. Ha az ő teljesítményüket nézzük, semmit, de ha a miénket, jó sokat!

Talán az idős gépkezelő rossz irodalmat forgatott, de mindenesetre a könyvek okossága ezúttal alulmaradt a piac törvényeivel szemben.

Franz acéllal megerősített orrú jókora bakancsa nyomult elsőnek az épületbe, nyomában pedig ott trappoltak a többiek. A blokkoló ezúttal csendben maradt, a zajról gondoskodott a Karosa, ahogy a hátuk mögött nekirombolt a csillogó autógyülekezetnek. Az üvegemelet beleremegett a csattanásba, de a munka, bármi is volt a célja, a főnök utasítására zavartalanul folytatódott. Csavarkulcs, kalapács, acélső került Oskar, Zuzana, Kubanovka és a többiek kezébe. Ismerték a járást, mire Oblek az üveg túloldaláról feloltotta a lenti neonokat, már a lépcső tetején álldogáltak, farkasszemet nézve vele.

– Mit jelentsen ez? – követelt választ az öltönyös diktátor, szemét végigfuttatva a hevenyészett fegyvereken. – Azonnali hatállyal felmondok maguknak... ludditáknak! Ne is álmodozzanak az egy havi végkielégítésről! Takarodjanak az üzemből!

– Nem – felelte Franz higgadtan. – Mi mondunk fel maguknak.

– És ezt mégis hogy képzelik?!

Zuzana, közismerten nem beszélt sokat, de amikor szólt, annak megvolt a veleje.

– Ha olyan agyas vagy, mondd meg, erősebb-e az üveg az acélnál – szúrta oda az igazgatónak, és egy pillanatig sem tétozva már le is sújtott a kezében tartott franciakulccsal. Oblek magabiztossága az ajtóval együtt hullott szilánkokká. Segélykiáltását elnyomta a felzendülő csatakiáltás, amibe az összes bundás becsatlakozott.

A harc nem tartott sokáig. A vonalzók és tűzőgépek ócska műanyagja nem jelentett ellenfelet a fizikai munkához használt eszközök acélos keménységének, a teret elválasztó üvegfalak pedig úgy bomlottak le a harcosok előtt, mint az amerikai szórakoztató filmek cukorból préselt ablakai. A téglá biztosan útját állta volna a rohamnak, ám azt az elnyomó kravatak önként cseréltették le; most sorra hullottak a konzerves szalagok közötti betonplaccra, fehér ingjeik a hópelyhek látszólagos egyformaságát idézte a bundásokban. Biztos, ami biztos, Obleket hajították le elsőnek, nehogy puhára essen.

– És most hogyan tovább? – kérdezte a többieket Oskar. Az öreg valahol elhagyta a kabátját, de így is csatákban folyt usánkája alól az izzadtság. Nem volt egyedül: kitikkadva,

mocskosan dülöngéltek mind, forró zuhanyon és egy kiadós alváson kívül más után sem áhítozva. Franz szemrevételezte a halmon, majd tekintete megállapodott a futószalagon.

– Még nem végeztünk – felelte, mert az ő fejében már összeállt a terv második része.

Az ünnepek alatt a kollektíva végre élvezhetett néhány nap jól megérdemelt pihenést. Január elején, egészséges szünettel az Óévet búcsúztató mulatozást követően fordult el először a kulcs az üzem kapuit óvó lakaton, majd az utolsó útjait rová Karosa begördült a megüresedett parkolóba. Modern, kényelmes jármű váltotta hamarosan. Az új igazgató frissen alakult szakszervezetével egyetértésben már leadta rá a rendelést – futja majd rá az épen maradt személyautók eladásából, amik amúgy is csak a helyet foglalták a gyár előtt. Karel, a sofőr óvatosan manőverezett, nem akarta volna összetörni az öreg hölgyet, ahogy munkaeszközét magában becézte. Két kamion is terpeszkedett ugyanis a behajtón, amelyekre szorgos kezek pakolták fel azokat a konzerveket, amiket a Felszabadulás Éjszakáján csomagolt az üzem. Hogy melyik vállalatok vezetői felé indultak, ahhoz Karelnek el sem kellett olvasnia a ponyva oldalára festett feliratokat. Hétmérföldes vigyor terült el tőle az arcán.

Az új szomszédok

Az első, gyökereitől megfosztott fenyőfa hajnalban bukkant fel a telepen. Magányosan támasztotta a citromsárga szelektív hulladékgyűjtő oldalát, de Vasutas, a szemközti padon kuporgó hajléktalan tudta, nem sokáig lesz egyedül. A fa üzent neki; az év végének közeledtét jelezte. Át még nem lépték harmincegyedikét, ebben biztos volt, mert a komisz petárdázás mindig megtalálta: Vasutas a fülei közt öröknaptárt hordott, ami csak bizonyos szeszfajtáktól zavarodott meg átmenetileg, különben spécin működött.

A durroztatást éles karmú hideg követte, ami hosszan, mélyen mart az emberbe, néhányan át se vészelték. Komájával, Rakétával, akivel hetek óta együtt vackoltak, fogcsikorgatva várták az elvonuló telet váltó hirtelen hőséget; tavaszt rég nem láttak a fővárosban, de talán az országban sem. Addig azonban számos fagyos éjszakát át kellett vészelnük a kopasz lombok alatt, a Rákos-patak menti korhadó deszkákon. A lyukas pokrócokból és rongyos lepedőkből felhúzott lakhely csak a szemközti téglaházak lakóit hergelte, meleget alig adott. Összeszedtek néhány nagyobb követ a töltésen, és esténként tűz lobbant köztük. A helyiek alig majréztak miatta, egy futó kiabált csak rájuk, hogy hagyják a vadkacsákat békén, ami azért volt furcsa, mert addig Vasutas észre sem vette, hogy a madarak még mindig ott úszkáltak a patakban. Talán nekik sem volt hova menniük.

Vasutas – amíg át nem adta a kormányt a piának –, jókora kanyarral kerülte a bajt. Nem akart majomketrecben lakni, rácsos ajtókkal meg ablakokkal, mondogatta a börtönre célozva. Azért ijedős fajtnak sem volt mondható, sőt! A hajléktalanok közt igazi legendának számított, amióta fellázadt az Orosz ellen.

Az Orosznak senki sem tudta a rendes nevét, szlávok kiejtése miatt aggatták rá a hontalanok az elnevezést. Ő uralta a legnagyobb aluljárókat, a Nyugatitól kezdve a Blaha Lujza téren át a kisebb, de forgalmas Astoriáig. A Deák téri placc egy politikaközelben alak hatáskörébe esett, ezért arrafelé nem nyúlka az Orosz, a Nagyváradi térért viszont folyton ment a torzsalkodás a roma maffia, meg az ő körei közt. A többiről Vasutasnak nem volt tudomása, meg amúgy is egyre kevésbé érdekelték a világ dolgai így, hogy Angyalföldön végre kicsit békén hagyták.

Volt ennek az Orosznak egy rossz szokása. Ha új vendég szállt meg az aluljáróban, azt bőrkesztyűjével meglökdöste, bőrcipőjével meghentergette, míg azt a napi párszáz forintot, amit összekoldult, le nem számolta neki. Cserébe a bérlő kapott időnként pár tüskét¹, üveg alján lötyögő, körbeadogató vodkát, meg egy nap haladékat. Ha akkor is fizetett, maradhatott, ha nem, el kellett kotródnia. De más szolgáltatás is járt a leadóért²: kedden és pénteken a kínai Shin lelkipásztor³ tartott dalos istentiszteletet, amit azok részére, akik végig bírták idegekkel az előadást, szendvicsosztás követett. Aztán álló nap lehetett figyelgetni az örömlányokat, akik a fizetős mosdóba jártak bizniszolni, és közben beállni, kidőlni, kérni, elvenni, meg befizetni, amit be kellett.

Egyet viszont semmiképp sem szabadott félretenni a koldult pénzből. Ami bejött, azt még aznap el kellett költeni. Az Orosznak kár lett volna mindent odaadni, a nyilvános melletti borozóban vagy a kínai vegyesboltban jobb szolgálatot tett az alamizsna. Finom művészet volt ez, eltalálni az arany középutat az adózás, a sikkasztás, meg a balhémentes tompára ivás közt, de a legtöbben megtanulták. Aki nem, azt hamar elnyelte az utca. A trükk az volt, hogy csak annyit szabadott elpiálni, amennyiért még nem járt komoly hentergetés, a többi meg le kellett adni a nap végén. Ezt volt, hogy többen dobták össze, mielőtt elindulhatott az üveg a beavatottak között. Bagó ugyanúgy. Senkinek sem járt el a szája – meg is kapta volna a magáét, aki spiclikedik. Talán csúnyábban, mint az Orosztól, aki még ha tudta is, hogyan zajlottak a dolgok rongyos beszállítóinál, többnyire pénzénél volt.

Önszabályozó rendszerré vált ez, amiben ha nem vált valaki jól olajozott fogaskerékké, azt a gépezet felforgácsolta, majd kiköpte magából. Mindenhol így ment ez amúgy, nem csak a Nyugaton. Vasutas tudta ezt, mert sokfelé megfordult az országban. Nem azért lázadt fel az

¹ Felest, másnéven stampedlit, kupicát.

² Fizetendő összeg.

³ Koreai metodista lelkész, kb. 2000 éve él Magyarországon. Énekével híveket igyekszik gyűjteni egyházának.

Orosz ellen, mert kereste a bajt, vagy mert hőssé akart válni. Túl keserű volt az ő kedve ahhoz, hogy a világ megváltoztatásával foglalatosskódjék.

– Jóska, menni kell – mondta az állomásfőnöke Vasutasnak pár napra rá, hogy a kezébe adta a felmondólevelet. – Vége van, most már tényleg el kell induljál.

Látszott a nézésén, hogy nem jó dolgában meneszti – elvégre egy volt közülük, szinte családtag. Akkor még nagy volt az összetartás a vasúton. Úgy mondták, hogy aki egyszer vasutas volt, az mindig vasutas maradt, mint a prostiknál.

A cucca kint állt a bakterház előtt felhalmozva. Nem volt valami nagy halom. A sárga overallosok megfogták, és szinte vitték a nagy menetrendtábla alá, ahol aztán eleresztették; elvégre nem volt tilos nappal a pályaudvaron tartózkodni. Az utazási igazolványát meghagyták, így felült az első induló járatra, és egészen Ceglédig melegedett rajta. Hó nem volt még, amit lapátolhatott volna, ezért tovább utazott nyugatnak, Győrbe, ahol egy elhagyatott ezerötös Ladában lakott. Amikor a roncsot begyűjtötték, ment tovább. Világutazóvá vált, mondta magának.

Egy idő múlva csak éjjelente vonatozott. A legtöbb kalauz békén hagyta, talán mert felismerték benne az elesett sorstársat. Aztán vagy a kalauzok változtak meg, vagy az ábrázata, de nem vasutazhatott tovább nyugalomban. Elégszer szállították le, hogy kikössön megint a Nyugatiban, ahol aztán lecsoszogott az aluljáróba, és bekuporodott a kibelezett telefonfülkesor egyik sarkába, a szeretetszolgálat irodája mellett. Épp kezdett hűvösre fordulni odakint. Időben érkezett, ha téli bérletet akart váltani.

Rakéta néhány nappal később landolt mellette. Hamar kiderült, hogy nem egy szószátyár típus, és amit beszélt, annak sem volt semmi teteje. Vasutassal megosztottak egy pillepalack fehérbort, aztán az összegyűjtött csikkekből gyártottak két szál cigarettát, erre jött a bemutatkozásnál is fontosabb „Veled mi lett?” kérdés. Nem mindenki szeretett beszélni róla, mint ahogy Vasutas sem. A legtöbbjüknek a történetük volt az egyetlen vagyonuk, ragaszkodtak hozzá.

Rakéta csak annyit mondott, úrhajós akart lenni, más nem érdekelte. De hát az nem lehetett, így lett hajléktalan. Ennyiben maradtak, a többi alakult magától, ahogy összegyűltek télire. Aztán befutott az Orosz.

A rongyosok még nagyobb örültnek tartották Vasutast, mikor kiállt vele szemben, mint Rakétát, amikor elködlött az agya, és ürnnyelven kezdett beszélni. Azt ugyanis már többször látták, ahogy Rakéta fejben elhagyta a bolygót, de az Orosszal még senki se mert szembe szállni. Vasutas ködösen emlékezett arra, ami történt: hogy jött volna a hentergetés, ő meg felkelt a ki tudja, honnan származó tócsából, ütött, aztán kipenderült a zsákjával az éjszakába. Az éljenzést már lehet, hogy ő képzelte a háta mögé.

Nekiindult a Vácin, maga mögött hagyta az Árpád hidat, néhány percig merengve az egyes villamos sínéinek futásán. Ti legalább tartotok valahova – gondolta. Nem sokkal feljebb az útjába került a benzinkút melletti McDonald's, majd a felüljáró után jobbra fordulva, az egykori autókereskedés mellett kikötött a patak partján. Ott addig csoszogott az egyetlen tízemeletes épület irányába, míg megfelelő alvóhelyre nem akadt. Rakéta néhány nappal később talált rá, csúnya zúzódásokkal kidekorálva.

A következő napokban felfedezték a környéket.

Gyűjtőkonténerek álltak mindenfelé, mint ahol naponta lomtalanítanak. És meg se kellett küzdeni az áruért, mint rendesen. Amit tudtak, begyűjtöttek az új szomszédok, és elraktározták, hogy ha valaha újra aluljáróznának, lehessen vásárolni. Rátaláltak a dohányboltra, amihez hosszú zarándokút vezetett a lakóházak között. Sorstársaikkal együtt melegedtek a lefóliázott kirakat mögött, amíg a rövideket meg a bagót kikérték. Rakéta ilyenkor hamar barátkozni kezdett, aminek Vasutas nem igazán örült. Jó helyük volt, nem akarta megosztani mással.

Valami előnyük mégis származott az ismerkedésből. A törzsvendégek egyike, akit a többiek Négylevelűnek hívtak – állítólag másoknak mindig szerencsét hozott, még ha őt magát el is kerülte a jó sors –, talált egy szociális bolti kártyát. Az egyik ilyen bolt éppen a part menti kockaházak alatt állt; azt beszéltek, hetente el lehetne menni együtt vásárolni, de persze sose alakult úgy. Ami bejött, azt még aznap el kellett költeni. A szabály nem változott.

Azon az estén, amikor az első fenyőfa az utcára került, hárman ültek a padokon, Négylevelű, Rakéta meg Vasutas. A tűz még nem lobogott, ahhoz az utolsó futóknak is le kellett vonulnia a színről, de úgy tűnt, ezek még karácsony környékén se hagytak fel a hóbertjükkal. Rakéta arrébb húzódott a táborhelytől, hogy helyére rázogassa a bélést a takarójában. Négylevelű feslett vászonkabátját szorosan összehúzza, csukott szemmel didergett. Vasutas egy fél üveg

bort rejtegetett a köréje csavart takaró alatt – épp ki akarta szabadítani belőle a bódító szellemet, ám a mozdulat félbe maradt. Apró, de annál mérgesebb kutya szakította meg, ami a háta mögül támadt, a padok alatt ragadva meg pokrócának lelógó szélét. Morogva hátrált, hegyes kis fogait mélyen a koszos ágyneműbe mélyesztve.

– Zsivány! – kiáltott utána egy ideges hang, és léptek dobogása hallatszott a patak felől. – Ereszted el!

Nagydarab, melegítő férfi érkezett fújtatva, balról kerülve a kutya mögé. Felkapta az állatot a földről. A takaró vele mozdult, felfedve a foltos vászonnadrágon pihenő üveget, és az azt körülölelő lyukas zoknis lábakat. A kutya némi huzavona után engedett. Vasutas szinte szégyenlősen gyűrte vissza az ölébe megcibált oltalmát.

– Elnézést – lépett közelebb az állat gazdája. Vaskos szakállat és szögletes, műanyagkeretes szemüveget viselt, ami kissé bepárasodott a viadalban. A három hontalan félszegen húzódott hátrébb, sokkolva a hirtelen jött figyelemtől. A férfi tekintete fel s alá járt a felhasadt takaró és a hóna alatt kapálózó jószág közt. Végül zavarában benyúlt melegítőnadrágja zsebébe, és valamit Vasutas elé tartott. Az lassan eszmélni kezdett, és kitartotta érte a tenyerét.

– Boldog karácsonyt – búcsúzott zavartan a szakállas, azzal elindult az épületek felé. Vasutas egy darabig csak bámult utána, aztán figyelme a markára terelődött. Pénz volt benne, ráadásul papír, gondosan összehajtogatva. Négylevelű a válla fölött áthajolva boldogan felvihogott:

– Mondtam én, hogy meghozom a szerencsét!

– Mi az, mennyit kaptál? – élénkült fel Rakéta is.

Vasutas széthajtotta a papirost. Időbe telt, mire beazonosította a számokat rajta. Ezer forintot szorongatott.

Éjszakára a töltés elnéptelenedett, még autó sem járt a környező utakon. Ahol a redőny nyitva maradt a kockaházak ablakaiban, onnan színes fények villódzása szűrődött az utcára. Vasutas nagyot rúgott álmában, amitől majdnem a földre zuhant. Ettől aztán végképp felébredt.

A hideg menten belé csípett üdvözlésképp. Előre dőlt, és egy rönköt dobott a lába mellől a gyengén pislákoló lángok közé. A másik kezét végig ökölbe szorította – az ezrest nem merte elengedni.

Éberén nézett körbe. Rakéta néhány méterrel arrébb horkolt, a feje búbjáig pokrócba csavarva. Négylevelűt nem látta sehol. Talán a Máglya közti Művészlakásba ment; gyakran hajtogatta a napokban, hogy onnan nemrég lakoltattak ki valakit, és most üresen állt. Hogy miképp akart bejutni, arra addig nem volt ötlete, de hátha egyszer őrá is állás hullott.

Vasutas próbált visszaaludni, de egy fullánk böködni kezdte belülről. Mi van, ha valami egész más okból tűnt el Négylevelű, ötlött fel benne a gyanú. Idegesen rázta meg az ölében pihenő palackot, aminek alig árválkodott néhány csepp az alján. *Az istenit*, csapott a combjára. Ha beengedték volna őket a benzinkútra, most lenne utánpótlás borból, és nem kéne amiatt aggódnia, ki hova tűnt el, meg hova nem.

Nyugalom, nyugalom, próbálta lehűteni a kedélyeit. Elvégre nem tartoztak egymásnak elszámolással. Senki sem akarta elszedni a pénzét. No de hátha mégis... A ménkü üssön Rakétába, meg a nagy szájába! Sose lett volna szabad szóba állnia másokkal. Egyáltalán, minek jött utána? Senki sem kérte rá!

Behunyta a szemét, de hiába várta az álmot. A lángok beköltöztek a szemhéja mögé, és dermesztő képeket formáltak rajtuk. Látta magát fekhelyén, ahogy elszenderedik, aztán valaki lerántotta róla a takarót, miközben mocskos kezek ragadták meg a torkát. Gyorsan a háta mögé nézett, de csak a töltést látta. Lopva lesett Rakéta felé, mintha rejtegetnivalója lett volna. Neki...!

Cimborája nyugtalanul aludt, időnként megremegett. Vasutas arra gondolt, felkelhetné, csak hogy tisztázza vele az ügyet, vagy legalább elhallgattassa a vádaskodó hangokat. A pályaudvaron mindig volt valaki, akivel lehetett néhány szót váltani. De az angyalföldi éjszaka csendben csobogott, más volt a rezgése, mint ahogy ő odabent vibrált. Kinyitotta a szemét, de nem volt jobb úgy se. A csillagok árnyékot vetettek fölé. Nem bízott bennük.

Az idő múlásának lassú, idegőrlő hullámváza tovább borzolta benne a kételyeket. *Odacsapok*, harsant fel belül. Próbálta elkergetni az érzést, de a düh udvariatlan vendégnek bizonyult, akit nem lehetett egykönnyen kiebrudalni. Felkelt, és imbolyogva járkálni kezdett, mint aki a tüzet imádja. Hiába volt üres az üveg, az ajkához emelte, hogy meghúzza. A mozdulatból erőt merített, még ha a savanyú íz hiányzott is a torkának. Valamit tennie kellett. Legalább a helyet megvédeni, elvégre ő szerezte. Ő, a Nyugati aluljáró kisiklott életű hőse. Botladozva indult el Rakéta felé.

– Megkérdem, mit tud a Négylevelűről. Csak megkérdem – morogta. – Megkérdem, tényleg alszik-e. Hogy tud-e valami tervről.

Még mindig markolta az üveget. Egészen elfehéredtek az ujjai tőle. Jó kis üveg, vastag falú, állapította meg. Nem az a spórolós műanyag fajta, amit az üzletek alsó polcaira tesznek, hogy aki a kúszáshoz szokott, az lássa meg. Átjárta a hideg, és minden izma sajgott, miközben a jeges földön lépkedett. Eszébe jutott az a nyomorult a Jászain, aki megszegte a szabályt.

– Hát velem nem csinálják – szuszogott szinte némán. Alig evett aznap valamit. Magasra emelte a palackot, majd megmerevedett, mint egy kültéri szobor. Tenyerének mélyén Mátyás király gyűrött portréja az ezresen egykedvűen tekintett a jövőbe – elvégre a maga idején ő megtette, amit megtehetett. Rakéta nyugtalanul horkantott, aztán pislogva felnézett rá.

Négylevelű a felkelő Nap első sugaraival érkezett, még a kocogók előtt. Némán roskadt a földre, ahogy tudomást szerzett az éjszaka történekről. Amikor szóhoz jutott, mintha könnyezett volna.

– Mit tettél? – kérdezte döbbsenten. Vasutas egykedvűen kettétört egy merev, száraz zsömlét, és beleharapott az egyik felébe.

– Amit kellett.

– De miért? – követelte tovább a választ Négylevelű. Vidáman kelt, előző este összefeküdt valami nővel a Művészlakban. Túl hirtelen jött neki a törés.

– A szabály miatt.

– Miféle szabály miatt?

Vasutas megvonta a vállát. Már nem érdekelte az ügy, az evéssel volt elfoglalva. A pénztől meg kell szabadulni, mielőtt bajt hozott az emberre, gondolta. Lám, őt is majdnem kiforgatta magából, amíg rá nem döbbsent, honnan fújt a szél.

– Bor van? – kérdezte Rakéta, hidegmarta arcából álmosan kitekintve.

– Nincs – felelte Vasutas. – Kolduskarácsony van – tette még hozzá, mire Négylevelű dühösen felrúgta az egyik körülöttük kallódó műanyagzsákot. A pléhdobozok, sörös üvegek és egyéb kincsek kiszóródtak a koldustanya közepére, elsodorva a kihunyt tábortüzet. Néhány

elszenesedett faág maradt csupán a helyén, és köztük egy megégett, kis kék fecni, rajta az igazságos Mátyás kormos képmásával.

Karcsi és a kobold

Karcsi vasgyúró alkatú fiúcska volt sűrűn csöpögtetett, apró szeplőkkel és tekintélyes méretű pocakkal. Szülei minden idejüket egy nagy, kocka alakú épületben töltötték, aminek a falai áttetsző üvegből készültek. Nagymamája, aki az időszerűkében egykén maradt fiút többkevesebb sikerrel felnevelte, csak úgy hívta ezt a helyet, hogy az üvegpalota, de otthon édesanyja és édesapja csak irodának nevezték, amikor hajba kaptak a pénz végességén.

Karcsit nemigen érdekelte sem a megnevezés, sem a torzsalkodás. Legszívesebben a számítógépe vagy a televízió előtt tartózkodott nassolnivalót ropogatva, amíg a szőrös szívű nagymama el nem parancsolta ezektől. Szobájában a játékokon vastagon megült volna a szürke por, ha a rossz jegyei vagy a korhatáros sorozatok miatti nagyszülői dorgálásra fellobbanó dühét nem vezeti le egy kisautót darabokra szedve, vagy műanyag katonát hadirokkanttá téve. Édesapja egyszer majdnem a bokáját törte a kígyózó aszfaltutat mintázó szőnyegen szétszórt lomhalmazban, és kiabálni kezdett. Karcsi szerint akkor kezdett elromlani minden.

A rákövetkező hétvégén a szívtelen apa szinte rátörte az ajtót az ebédidőben még pizsamában lustálkodó fiára, és egy fekete szemeteszsákba dobálta, ami térdmagasság alatt az útjába került. Karcsi olyan gyorsan sosem ugrott még ki az ágyból, mint akkor. Fújtatva kapkodott a zsák után, de mindhiába. Nagymama szoknyája vastag volt, és puha, amikor feldagadt arcát a rojtok közé fúrta, ám hamarosan ő is elterelte magától a világ igazságtalansága felett ordítva pálcát